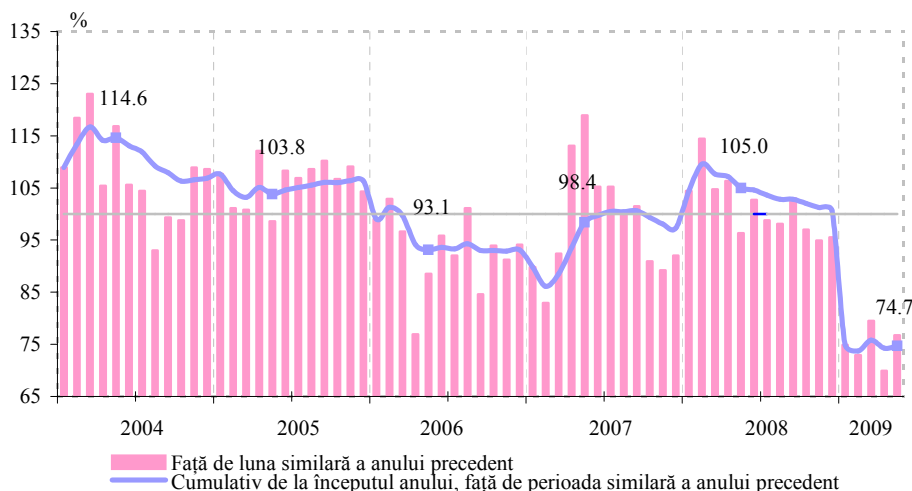

BULETIN LUNAR nr. 5* 2009

Mai

În luna mai 2009 volumul **producției industriale** a constituit 1293.1 mil. lei, micșorându-se în termeni reali cu 23.3 la sută față de luna mai 2008 (graficul nr. 1).

Graficul nr. 1. Ritmul de creștere reală a volumului producției industriale

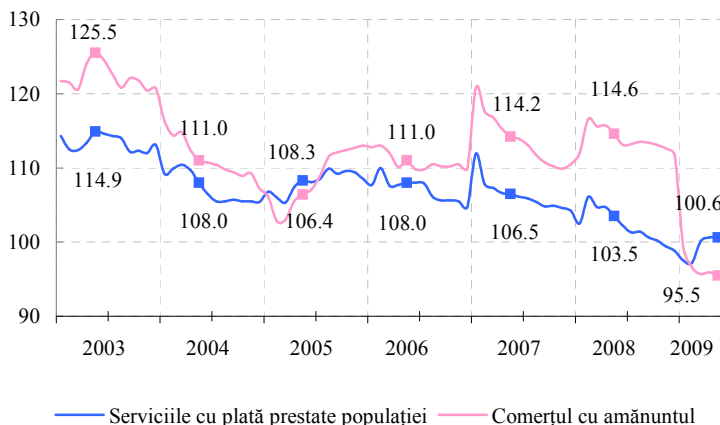

De la începutul anului curent volumul producției industriale a constituit 6535.6 mil. lei, nivel inferior cu 25.3 la sută în termeni reali față de perioada respectivă a anului 2008. Din cele trei activități sectoriale de bază, industria prelucrătoare (74.2 la sută din totalul producției industriale) a consemnat o diminuare în termeni reali a volumului producției cu 28.6 la sută față de perioada

respectivă a anului 2008, contribuind la scăderea reală a producției industriale cu 23.9 puncte procentuale. Activitatea energie electrică și termică, gaze și apă a consemnat o reducere a producției industriale cu 4.5 la sută. Volumul producției în industria extractivă s-a micșorat cu 40.4 la sută în termeni reali față de nivelul perioadei respective din anul 2008.

Din numărul întreprinderilor supuse evidenței lunare (644 unități) în 71.6 la sută s-a redus volumul producției industriale față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Graficul nr. 2. Evoluția comerțului cu amănuntul și a serviciilor prestate populației, % (de la începutul anului, față de pe perioada similară a anului precedent)

Comerțul cu amănuntul, desfășurat prin unitățile comerciale în perioada ianuarie – mai 2009, a totalizat 7378.0 mil. lei, înregistrând o scădere reală cu 4.5 la sută față de perioada similară a anului precedent (graficul nr. 2). În luna mai 2009 volumul comerțului s-a redus în termeni reali cu 4.1 la sută față de luna similară a anului precedent.

De la începutul anului curent unitățile comerciale cu proprietate privată au înregistrat micșorarea vânzărilor cu 7.8 la sută, realizând 64.8 la sută din totalul

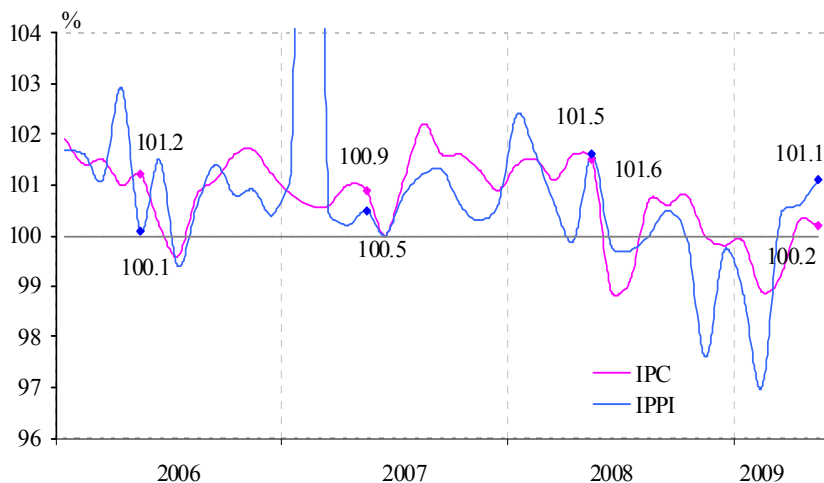
comerțului cu amănuntul, totodată unitățile cu proprietate străină și mixtă cu participare străină (31.0 la sută din totalul vânzărilor) au consemnat o creștere cu 5.2 la sută. În unitățile cu proprietate publică și proprietate mixtă (publică și privată) pe parcursul perioadei analizate s-a menținut o evoluție descendentă a vânzărilor cu amănuntul, care au fost în termeni reali cu 15.3 la sută și cu 12.6 la sută, respectiv, inferioare celor din perioada similară a anului 2008.

Volumul **serviciilor cu plată prestate populației** de către întreprinderile oficial înregistrate în ianuarie – mai 2009 a constituit 5115.9 mil. lei, crescând în termeni reali cu 0.6 la sută față de perioada similară a anului precedent (graficul nr. 2). Serviciile prestate de unitățile cu proprietate privată au fost preponderente, constituind 33.0 la sută din totalul serviciilor și s-au diminuat cu 9.7 la sută față de ianuarie – mai 2008. Cel mai mare ritm de creștere (cu 41.9 la sută) a fost înregistrat în unitățile cu proprietate străină și mixtă cu participare străină (28.6 la sută din totalul serviciilor), urmate de cele cu proprietate mixtă (publică și privată) (cu 41.3 la sută), asigurând 7.3 la sută din totalul serviciilor.

Nivelul inflației

În luna mai 2009 prețurile de consum au crescut față de luna aprilie 2009 cu 0.2 la sută, inclusiv la mărfurile nealimentare și la serviciile prestate populației cu 0.5 la sută și 0.4 la sută, respectiv, în timp ce la produsele alimentare prețurile au scăzut cu 0.3 la sută (graficul nr. 3).

Graficul nr. 3. Evoluția lunară a indicelui prețurilor de consum (IPC) și a indicelui prețurilor producției industriale (IPPI)

La **produsele alimentare** cele mai mari reduceri de prețuri, în comparație cu luna precedentă, au fost înregistrate la ouă dietetice – cu 9.2 la sută, ulei vegetal – cu 4.6 la sută, lapte și produse lactate – cu 3.2 la sută, orez – cu 1.6 la sută, unt – cu 1.5 la sută, carne, preparate și conserve din carne – cu 1.2 la sută, pește și conserve din pește – cu 0.7 la sută, băuturi nealcoolice – cu 0.4 la sută, produse de morărit și panificație – cu 0.2 la sută. Cele mai importante

creșteri de prețuri au fost înregistrate la cartofi – cu 18.2 la sută, fructe proaspete – cu 4.3 la sută, zahăr – cu 1.3 la sută, legume proaspete – cu 0.5 la sută, băuturi alcoolice – cu 0.3 la sută.

În categoria **mărfurilor nealimentare** majorări de prețuri au fost înregistrate la medicamente – cu 2.2 la sută, combustibil – cu 2.0 la sută, articole de tutungerie – cu 0.9 la sută, articole de galanterie – cu 0.8 la sută, detergenți – cu 0.6 la sută, țesături, covoare și preșuri – cu câte

0.4 la sută fiecare, articole de cosmetică și parfumerie – cu 0.2 la sută. Reduceri de prețuri s-au înregistrat la mașini de spălat – cu 0.9 la sută, materiale de construcție, televizoare color, mobilă – cu câte 0.6 la sută fiecare, tricotaje – cu 0.3 la sută.

În grupul *serviciilor prestate populației* majorări importante au fost înregistrate la tarifele pentru reparația apartamentelor – cu 1.4 la sută, servicii comunal-locative, servicii pentru igiena personală – cu câte 0.6 la sută fiecare, servicii de educație și învățământ, alimentația publică – cu câte 0.3 la sută fiecare, telecomunicații, transportul de pasageri – cu câte 0.2 la sută fiecare.

De la începutul anului 2009 prețurile de consum au scăzut cu 1.5 la sută, inclusiv la produsele alimentare – cu 3.8 la sută, mărfurile nealimentare – cu 1.2 la sută, în timp ce la serviciile prestate populației au crescut cu 0.9 la sută.

Nivelul inflației în luna mai 2009 față de luna mai 2008 a constituit minus 1.6 la sută, inclusiv la produsele alimentare – minus 9.8 la sută, la mărfurile nealimentare – minus 1.6 la sută și la serviciile prestate populației – 10.9 la sută.

Tabelul nr. 1. Contribuția componentelor, %

	aprilie 2009/ martie 2009		mai 2009/ aprilie 2009	
	contribuția	contribuția / IPC	contribuția	contribuția / IPC
IPC	0.3	100%	0.2	100%
Produse alimentare	0.1	33.3	-0.1	-50.0
Mărfuri nealimentare	0.2	66.7	0.2	100.0
Servicii cu plată	0.0	0.00	0.1	50.0

Sursa: BNS și BNM

Contribuția elementelor la formarea indicelui prețurilor de consum este prezentată în tabelul nr. 1.

În luna mai 2009 **prețurile producției industriale** au crescut cu 1.1 la sută față de luna aprilie 2009 (graficul nr. 3), aceeași evoluție fiind constatată

și în activitatea de bază – industria prelucrătoare (cu 1.2 la sută). Cele mai mari creșteri au fost consemnate în următoarele activități: fabricarea zahărului – cu 13.1 la sută; edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative – cu 6.2 la sută; fabricarea produselor de tutun – cu 4.4 la sută; producția de articole din cauciuc și din material plastic – cu 3.3 la sută; prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor, fabricarea de cacao, ciocolată și produse zaharoase de cofetărie – cu câte 2.2 la sută fiecare; producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțămintei – cu 2.1 la sută; producția altor produse din minerale nemetalifere – cu 1.8 la sută; fabricarea băuturilor alcoolice distilate – cu 1.6 la sută; producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 1.5 la sută, fabricarea apei minerale și a băuturilor răcoritoare, industria chimică, producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și producția de ceasuri, producția de mobilier – cu câte 1.1 la sută fiecare.

Totodată, au fost consemnate scăderi ale prețurilor în activitățile: fabricarea de mașini și echipamente - cu 4.9 la sută, fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor

din amidon - cu 1.3 la sută, producția de mașini și aparate electrice, fabricarea vinului – cu câte 1.1 la sută fiecare, fabricarea hârtiei și cartonului – cu 0.4 la sută.

La energia electrică și termică, gaze și apă prețurile au rămas la nivelul celor din luna aprilie 2009, în timp ce în industria extractivă prețurile au crescut cu 0.8 la sută.

Față de luna mai 2008 prețurile producției industriale au scăzut cu 4.8 la sută, iar de la începutul anului 2009 – cu 2.2 la sută.

Indicele prețurilor producției industriale destinate pieței interne în luna mai 2009 s-a majorat cu 1.4 la sută față de luna aprilie 2009. De la începutul anului curent prețurile producției industriale destinate pieței interne s-au micșorat cu 2.9 la sută, iar față de luna mai 2008 s-au majorat cu 1.4 la sută.

Instrumentele politicii monetare

În luna mai 2009 au avut loc 17 negocieri directe REPO de cumpărare, astfel fiind plasate 171.0 mil. lei. pe un termen mediu de 105 zile. Dobânda nominală a constituit 11.0 la sută până la 18 mai 2009, iar de la 19 mai 2009 a fost diminuată cu un punct procentual de către Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei.

Rata medie lunară REPO în luna gestionară s-a cifrat la 10.65 la sută anual.

La 31 mai 2009 soldul operațiunilor REPO de cumpărare a constituit 171.0 mil. lei la prețul de cumpărare.

Facilitățile permanente

Pe parcursul lunii băncile autorizate au depus la BNM depozite overnight în sume ce au variat între 3.0 și 300.0 mil. lei. Soldul mediu zilnic al depozitelor overnight pentru luna mai a constituit 167.4 mil. lei, fiind în creștere cu 104.4 mil. lei, sau de 2.7 ori față de luna precedentă.

În luna mai 2009 băncile au recurs la facilitatea de creditare overnight. Soldul mediu zilnic a înregistrat 42.1 mil. lei, fiind în scădere cu 83.9 mil. lei, sau cu 66.6 la sută față de luna precedentă.

Rezervele obligatorii

Rezervele obligatorii în MDL aferente perioadei de urmărire a mijloacelor atrase 6 – 20 mai 2009, menținute de bănci în perioada 21 mai – 5 iunie 2009, s-au cifrat la 2039.8 mil. lei, fiind în scădere cu 17.0 mil. lei, sau cu 0.8 la sută față de perioada de urmărire 6 – 20 aprilie 2009, menținute de către bănci în perioada 21 aprilie 2009 – 5 mai 2009.

Rezervele obligatorii în VLC la 31 mai 2009 au constituit 106.4 mil. USD și 115.7 mil. EUR, fiind în scădere cu 1.2 mil. USD și 0.2 mil. EUR, sau cu 1.1 și 0.2 la sută, respectiv, față de finele lunii precedente.

Ratele dobânzilor

Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei, luând în considerație evoluția

indicatorilor monetari și macroeconomici, inclusiv a nivelului inflației, în ședința din 14 mai 2009 a aprobat ratele dobânzilor la instrumentele monetare ale BNM (se aplică începând cu 19.05.2009):

- **rata de bază** aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt – 10.0 la sută anual (în reducere cu 1.0 punct procentual);
- rata la creditele overnight – 12.5 la sută anual (în reducere cu 1.0 punct procentual);
- rata la depozitele overnight acceptate de Banca Națională a Moldovei – 2.0 la sută anual.

Rata de bază la creditele acordate pe termen lung (mai mare de 5 ani) – 10.0 la sută anual.

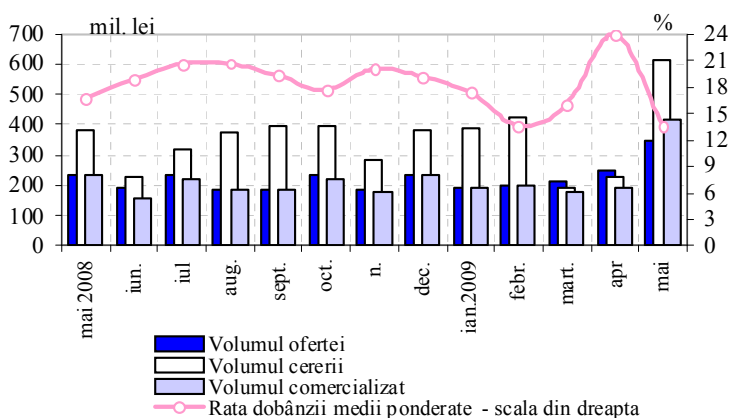
Pietele financiare

În luna mai 2009 piața primară a valorilor mobiliare de stat (VMS) s-a redresat comparativ cu ultimele două luni a anului în curs. Cererea din partea participanților la licitații a crescut, fapt ce a determinat reducerea ratelor medii ponderate la titlurile plasate și a permis realizarea în totalitate a ofertei Ministerului Finanțelor – la majoritatea licitațiilor fiind satisfăcute cererile în volume mai mari decât suma propusă inițial.

Începând cu a doua săptămână a lunii de referință, pe lângă valorile mobiliare de stat oferite la licitațiile din lunile precedente (titluri de stat cu scadența 91, 182 și 364 zile), Ministerul Finanțelor a propus spre plasare VMS cu termenul de circulație 21 zile. Totodată, pe parcursul lunii a fost majorată treptat oferta de bonuri de trezorerie (BT), de la 50.0 până la 120.0 mil. lei săptămânal.

Oferta Ministerului Finanțelor a totalizat 350.0 mil. lei, cu 100.0 mil. lei mai mult decât în luna aprilie 2009 (graficul nr. 4).

Graficul nr. 4. Totalul licitațiilor de comercializare a VMS pe piața primară

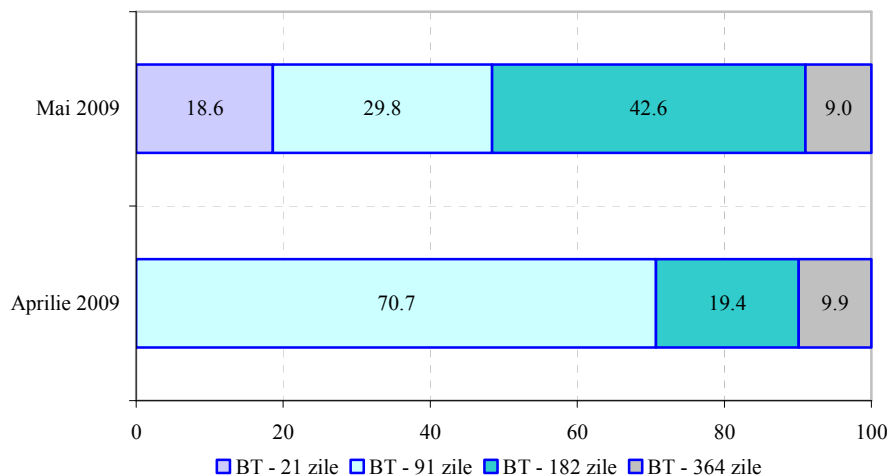

Cererea a însumat 616.6 mil. lei, fiind în creștere cu 386.0 mil. lei față de luna anterioară și a acoperit oferta de 1.8 ori. Volumul titlurilor de stat vândute a crescut de 2.2 ori față de luna precedentă și a constituit 418.5 mil. lei, fiind cu 19.6 la sută mai mult decât oferta anunțată de Ministerul Finanțelor.

În luna mai 2009, comparativ cu luna anterioară, volumul VMS procurate de către investitorii nebankari s-a diminuat de la 21.5 până la 9.5 mil. lei, iar ponderea acestora în volumul total al vânzărilor pe piața primară – de la 11.2 până la 2.3 la sută.

Termenul mediu ponderat de circulație al VMS emise în luna de gestiune s-a majorat de la 132 până la 138 zile, ca urmare a majorării ponderii titlurilor de 182 zile și a diminuării celor de 91 zile (graficul nr. 5).

Graficul nr. 5. Structura VMS comercializate pe piața primară, %

Rata medie ponderată nominală la bonurile de trezorerie plasate pe piața primară în perioada de gestiune a înregistrat 13.61 la sută anual, față de 23.99 la sută anual în luna aprilie 2009.

Datoria Guvernului Republicii Moldova contractată de la Banca Națională a Moldovei

La 31 mai 2009 datoria statului față de BNM nu s-a modificat comparativ cu luna anterioară și a totalizat 2213.4 mil. lei.

Valorile mobiliare de stat obținute în portofoliul propriu al BNM, ca rezultat al reemisiunilor efectuate în luna de raportare, au avut scadența de 90 și 91 zile. Ratele dobânzilor la titlurile emise au fost cuprinse între 13.06 și 16.41 la sută anual. Rata medie ponderată a dobânzii la VMS deținute în portofoliu la 31 mai 2009 a înregistrat nivelul de 18.27 la sută anual – cu 0.46 puncte procentuale în creștere față de nivelul înregistrat la finele lunii aprilie 2009. Scadența medie a valorilor mobiliare de stat din portofoliu în ultima zi a lunii de referință a constituit 45 de zile, cu 3 zile mai mică decât în luna precedentă.

Ca rezultat al reflectării dobânzilor calculate și al evaluării VMS deținute în portofoliul BNM la prețurile de piață, valoarea de bilanț a datoriei statului la 31 mai 2009 s-a cifrat la 2255.3 mil. lei.

Depozite plasate la Banca Națională a Moldovei

La 31 mai 2009 soldul depozitelor plasate de către Ministerul Finanțelor la BNM a totalizat 468.0 mil. lei. Comparativ cu sfârșitul lunii precedente soldul depozitelor s-a diminuat cu 57.0 mil. lei, ca rezultat al restituirii depozitelor ajunse la scadență.

Rata medie ponderată la depozitele în sold la 31 mai 2009 a constituit 20.17 la sută anual, iar termenul mediu al depozitelor în sold a fost de 239 zile.

Activitatea băncilor pe piața monetară

În luna mai 2009, volumul tranzacțiilor pe piața interbancară a însumat 715.3 mil. lei, în

scădere cu 130.7 mil. lei, sau cu 15.4 la sută față de luna anterioară.

Volumul creditelor/depozitelor interbancare în luna mai 2009 a însumat 714.5 mil. lei, în scădere cu 125.3 mil. lei, sau cu 14.9 la sută comparativ cu luna aprilie 2009. Similar lunilor precedente, volumul esențial al creditelor și depozitelor interbancare în luna mai curent s-a înregistrat pe scadența minimă a pieței, ponderea tranzacțiilor overnight reprezentând 93.3 la sută din volumul total.

În luna mai 2009 rata medie a dobânzii la creditele/depozitele interbancare s-a micșorat cu 2.87 puncte procentuale față de luna precedentă și a constituit 11.57 la sută anual. Termenul mediu ponderat al tranzacțiilor a reprezentat 3 zile, în creștere cu o zi față de luna precedentă.

Volumul total al tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a valorilor mobiliare de stat realizate **pe piața secundară** în luna mai 2009 a înregistrat 0.8 mil. lei, diminuându-se cu 5.4 mil. lei față de luna precedentă.

Rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate pe piața secundară s-a cifrat la 16.83 la sută, fiind în descreștere cu 0.77 puncte procentuale, în condițiile majorării termenului mediu ponderat până la scadență de la 44 zile în luna aprilie până la 52 zile în luna mai 2009.

Operațiuni REPO nu au fost înregistrate.

Ratele de referință interbancare la sfârșitul lunii mai 2009 au înregistrat următoarele valori: rata de referință CHIBID overnight – 10.25 la sută și CHIBOR overnight – 14.07 la sută, diminuându-se față de ultima zi a lunii precedente cu 3.66 și 4.62 puncte procentuale, respectiv.

Monitorizarea datoriei creditoare

La 31 mai 2009 datoria creditoare a băncilor licențiate față de Banca Națională a Moldovei a totalizat 449.4 mil. lei, fiind constituită din datoria la creditele acordate pentru completarea lichidităților în sumă de 425.0 mil. lei și datoria la creditele acordate în anii 1992–2000 pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor (CCL) în sumă de 24.4 mil. lei.

Comparativ cu finele lunii precedente, soldul creditelor s-a majorat cu 39.8 mil. lei, sau cu 9.7 la sută, ca rezultat al acordării creditelor pentru completarea lichidităților în sumă de 40.0 mil. lei și a rambursării sumei de 0.2 mil. lei din creditele acordate pentru construcția CCL.

Piața creditelor și a depozitelor

Soldul creditelor în economie* s-a micșorat cu 204.9 mil. lei (0.8 la sută) față de finele lunii aprilie 2009, constituind 24381.8 mil. lei la sfârșitul lunii mai 2009. Această evoluție s-a

* Conform metodologiei FMI, din totalul creditelor în economie (inclusiv dobânda calculată la credite și la creditele băncilor aflate în proces de lichidare) sunt excluse creditele interbancare și creditele acordate Guvernului.

datorat scăderii soldului creditelor acordate în moneda națională cu 282.0 mil. lei (2.0 la sută), în timp ce soldul creditelor în valută străină (exprimate în MDL) a consemnat o majorare cu 77.1 mil. lei (0.8 la sută).

Micșorarea soldului **creditelor în MDL** s-a produs ca urmare a scăderii soldurilor creditelor acordate sectorului privat, persoanelor fizice și întreprinderilor de stat cu 181.9 mil. lei (2.2 la sută), cu 128.7 mil. lei (2.7 la sută) și cu 4.9 mil. lei (2.1 la sută), respectiv, în timp ce

Tabelul nr. 2. Indicatorii pieței creditelor (mil. lei)

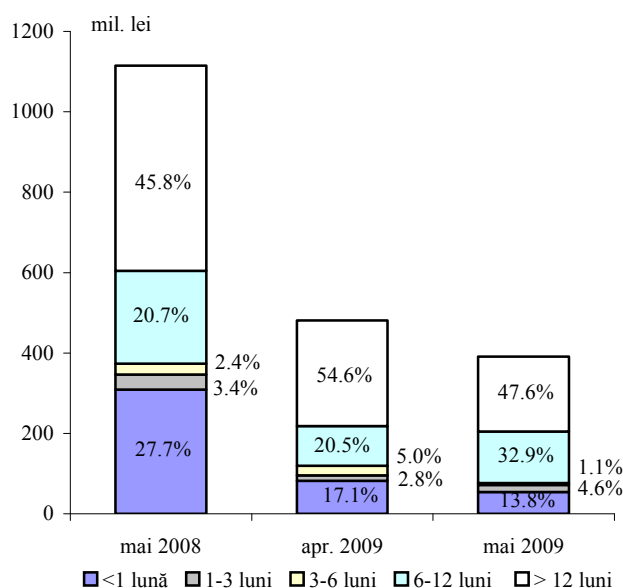
	Sold la sfârșit de perioadă			Credite				
	total	în MDL	în valută străină	total	în MDL		în valută străină	
					volumul	rata dobânzii %	volumul	rata dobânzii %
Decembrie 2008	25122.6	14779.9	10342.7	2217.8	1620.6	22.55	597.2	14.56
Ianuarie 2009	24186.1	14556.0	9630.1	870.4	510.3	23.25	360.1	13.20
Februarie	24275.5	14529.9	9745.6	1318.9	803.2	22.93	515.7	14.06
Martie	24660.8	14535.6	10125.2	1352.5	729.3	23.13	623.2	13.30
Aprilie	24586.7	14363.8	10222.9	1035.0	562.8	22.57	472.2	12.85
Mai	24381.8	14081.8	10300.0	979.2	446.5	22.23	532.7	13.11

soldul creditelor acordate altor organizații care practică unele operațiuni financiare a crescut cu 33.5 mil. lei (3.3 la sută).

Soldul **creditelor în valută străină** a înregistrat o majorare determinată de creșterea soldurilor creditelor acordate altor organizații care practică unele operațiuni

financiare, persoanelor fizice și sectorului privat cu 50.6 mil. lei (6.7 la sută), cu 17.5 mil. lei (2.4 la sută) și cu 9.3 mil. lei (0.1 la sută), respectiv, în timp ce soldul creditelor acordate întreprinderilor de stat a scăzut cu 0.3 mil. lei (0.3 la sută).

Graficul nr. 6. Structura creditelor în MDL acordate persoanelor juridice de către bănci

Exprimat în dolari SUA, soldul creditelor în valută străină a constituit 918.4 mil. USD, majorându-se cu 13.6 mil. USD (1.5 la sută) față de luna aprilie 2009.

Volumul creditelor acordate în MDL în luna mai 2009 a constituit 446.5 mil. lei, micșorându-se cu 116.3 mil. lei, sau cu 20.7 la sută față de luna precedentă.

Ponderea creditelor acordate persoanelor juridice din volumul total al creditelor acordate în moneda națională a constituit 87.5 la sută.

În structura pe scadențe creditele în MDL cu termene de peste 12 luni acordate persoanelor juridice și-au menținut cota maximă, ponderea acestora micșorându-se cu 7.0 puncte procentuale față de luna precedentă și constituind 47.6 la sută din total. O tendință de

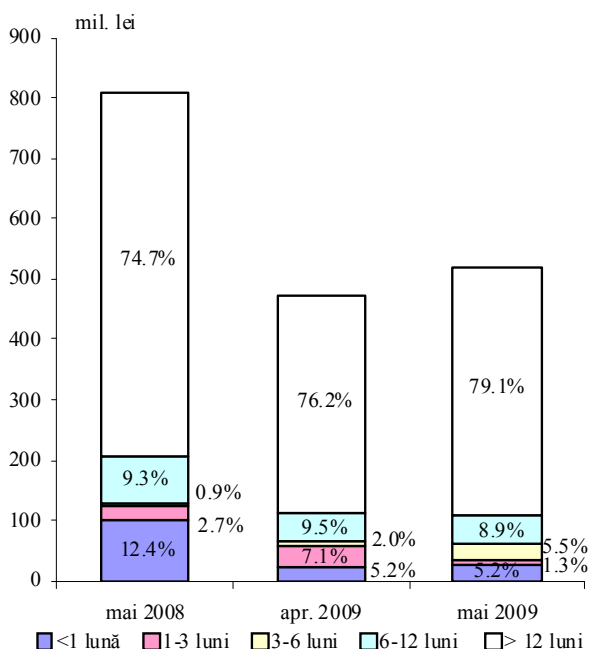
creștere mai accentuată au manifestat creditele acordate cu termene de la 6 până la 12 luni, a căror pondere a sporit cu 12.4 puncte procentuale, constituind 32.9 la sută, în defavoarea

celor acordate cu termene de la 3 până la 6 luni și până la 1 lună, ale căror ponderi s-au micșorat până la nivelele de 1.1 la sută și 13.8 la sută din total, respectiv (graficul nr. 6).

În luna mai 2009 *rata medie a dobânzii la creditele acordate în moneda națională* s-a micșorat cu 0.34 puncte procentuale, până la nivelul de 22.23 la sută, ca rezultat al scăderii ratei medii la creditele acordate persoanelor juridice cu 0.26 puncte procentuale, până la nivelul de 21.86 la sută și a ratei medii la creditele acordate persoanelor fizice - cu 0.34 puncte procentuale, până la nivelul de 24.88 la sută.

Volumul *creditelor în valută străină* acordate persoanelor juridice a constituit 518.7 mil. lei (echivalentul a 46.1 mil. USD, majorându-se cu 3.9 mil. USD față de luna aprilie 2009).

Graficul nr. 7. Structura creditelor în valută străină acordate persoanelor juridice de către bănci

În componența acestora, creditele cu termene de peste 12 luni au rămas preponderente (79.1 la sută din total, în creștere cu 2.9 puncte procentuale față de luna aprilie 2009), fiind acordate cu o rată medie a dobânzii de 12.65 la sută (graficul nr. 7). Totodată, o tendință de creștere mai accelerată au manifestat creditele acordate cu termene de la 3 până la 6 luni, a căror pondere a crescut cu 3.5 puncte procentuale, alcătuind 5.5 la sută din total. În perioada de raportare o scădere semnificativă a ponderii s-a înregistrat la creditele acordate cu termene de la 1 până la 3 luni, care au constituit 1.3 la sută din total.

Rata medie a dobânzii la creditele în valută străină acordate persoanelor juridice a rămas la nivelul lunii precedente, constituind 12.84 la sută în luna mai 2009.

La finele lunii mai 2009 *soldul depozitelor* în sistemul bancar a însumat 22633.0 mil. lei, majorându-se cu 257.0 mil. lei (1.2 la sută) față de luna precedentă pe seama creșterii soldului depozitelor în moneda națională cu 23.0 mil. lei (0.2 la sută), precum și a soldului depozitelor în valută străină cu 234.0 mil. lei (2.1 la sută).

Soldul depozitelor la vedere a constituit 5934.3 mil. lei, majorându-se cu 252.0 mil. lei față de luna aprilie 2009. Ponderea acestora s-a majorat cu 0.8 puncte procentuale, reprezentând 26.2 la sută din soldul total al depozitelor.

Concomitent, *soldul depozitelor la termen* a crescut cu 5.0 mil. lei (0.3 la sută) și a însumat 16698.7 mil. lei.

Soldul depozitelor la termen în MDL a constituit 7726.3 mil. lei la sfârșitul lunii mai 2009, diminuându-se cu 99.1 mil. lei (1.3 la sută) față de luna precedentă, ca rezultat al scăderii soldului depunerilor în MDL ale persoanelor fizice cu 135.1 mil. lei (2.1 la sută), în timp ce

soldul depunerilor în MDL ale agenților economici a crescut cu 36.0 mil. lei (2.7 la sută).

Soldul depozitelor la termen în valută străină s-a majorat cu 104.1 mil. lei (1.2 la sută), alcătuind 8972.4 mil. lei.

Volumul depozitelor la termen în MDL atrase în luna mai 2009 a constituit 1660.2 mil. lei, fiind cu 615.6 mil. lei superior celui din luna aprilie 2009. Această creștere a fost

Tabelul nr. 3. Indicatorii pieței depozitelor la termen (mil. lei)

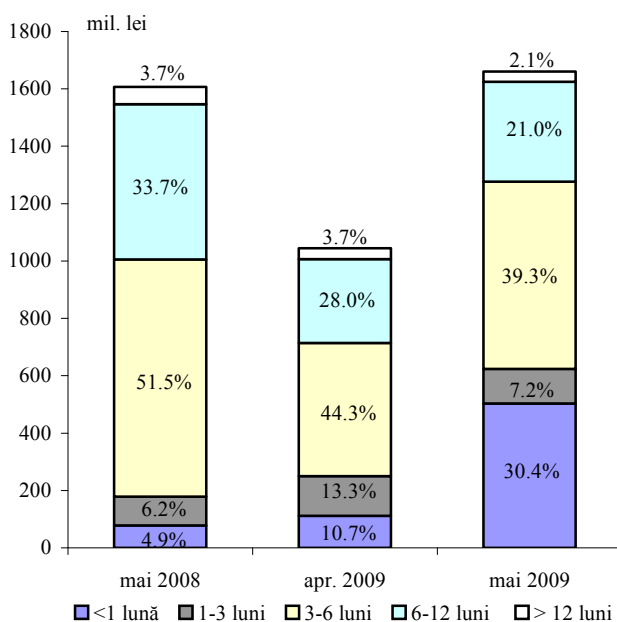
	Sold la sfârșit de perioadă			Depozite				
	total	în MDL	în valută străină	total	în MDL		în valută străină	
					volumul	rata dobânzii %	volumul	rata dobânzii %
Decembrie 2008	18103.6	10148.0	7955.6	3822.9	2181.1	19.75	1641.8	12.09
Ianuarie 2009	17632.2	9932.3	7699.9	3004.1	1536.5	20.69	1467.6	11.81
Februarie	17343.8	9383.8	7960.0	2902.8	1360.8	19.84	1542.0	11.67
Martie	16757.9	8192.9	8565.0	3385.1	1257.5	19.36	2127.6	10.18
Aprilie	16693.7	7825.4	8868.3	2650.4	1044.6	18.72	1605.8	9.66
Mai	16698.7	7726.3	8972.4	3249.6	1660.2	16.04	1589.4	9.70

determinată de majorarea volumului depozitelor atrase de la persoanele juridice cu 389.9 mil. lei (de 2.8 ori), precum și a volumului depozitelor atrase de la persoanele fizice - cu 225.7 mil. lei (27.2 la sută).

Respectiv, ponderea depunerilor atrase la termen în moneda națională ale persoanelor fizice s-a redus de la 79.6 la sută în luna aprilie 2009 până 63.7 la sută din volumul total al depozitelor la termen în moneda națională atrase pe parcursul lunii de raportare.

În luna mai curent depunerile cu termene de la 3 până la 6 luni au constituit 39.3 la sută din total (în descreștere cu 5.0 puncte procentuale), deținând în continuare ponderea cea mai mare în structura depozitelor la termen atrase în moneda națională. În același timp, ponderile

Graficul nr. 8. Structura depozitelor la termen în MDL atrase de bănci

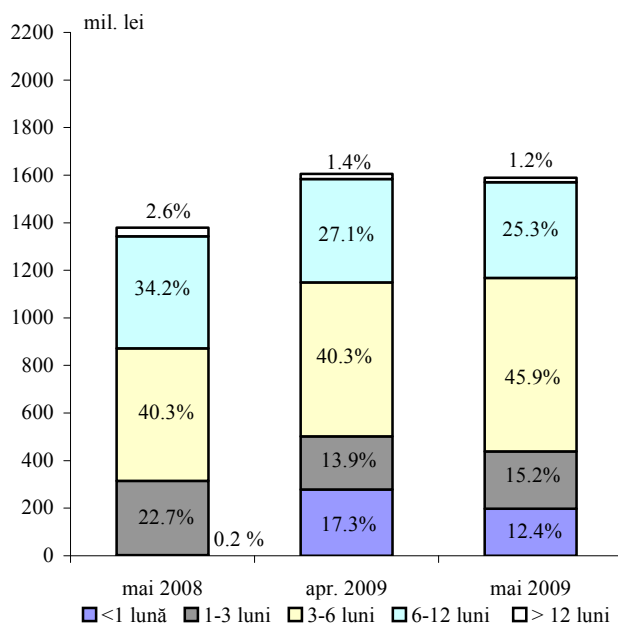

de depunerilor cu termene de la 6 până la 12 luni și a celor cu termene de la 1 până la 3 luni s-au micșorat cu 7.0 și 6.1 puncte procentuale, respectiv, până la nivelul de 21.0 la sută și 7.2 la sută din total, în timp ce ponderea depunerilor cu termene până la 1 lună a crescut cu 19.7 puncte procentuale, până la nivelul de 30.4 la sută din totalul depozitelor atrase în MDL (graficul nr. 8).

Rata medie a dobânzii la depozitele la termen în MDL s-a micșorat pe parcursul lunii mai 2009 cu 2.68 puncte procentuale, constituind 16.04 la sută anual (8.96 la sută pentru persoane juridice și 20.08 la sută pentru persoane fizice, în comparație cu 13.45 și 20.07 la sută, respectiv, în luna aprilie 2009).

În perioada gestionară volumul atras al **depozitelor la termen în valută străină** a constituit 1589.4 mil. lei (echivalentul a 141.2 mil. USD), micșorându-se cu 16.4 mil. lei (1.0 la sută)

Graficul nr. 9. Structura depozitelor la termen în valută străină atrase de bănci

din contul scăderii depunerilor persoanelor juridice cu 102.4 mil. lei, sau cu 40.7 la sută, în timp ce volumul depozitelor la termen în valută străină ale persoanelor fizice a crescut cu 86.0 mil. lei, sau cu 6.4 la sută.

În luna mai 2009 s-a consemnat o micșorare a ponderii depunerilor cu termene de până la 1 lună (cu 4.9 puncte procentuale, până la nivelul de 12.4 la sută din total), odată cu creșterea mai accentuată a ponderii depunerilor cu termene de la 3 până la 6 luni, care au alcătuit 45.9 la sută (comparativ cu 40.3 la sută în luna aprilie 2009) (graficul nr. 9).

În perioada de raportare **rata medie a dobânzii la depozitele la termen în valută străină** s-a situat la nivelul de 9.70 la sută (9.78 la sută pentru persoanele juridice și

9.69 la sută pentru persoanele fizice).

Dinamica indicatorilor monetari

Baza monetară* s-a majorat cu 0.7 la sută (62.2 mil. lei) în luna mai 2009 și a constituit 8940.1 mil. lei. Factorul principal care a stat la baza acestei creșteri a fost majorarea activelor externe nete cu 852.8 mil. lei (8.0 la sută), cauzată de predominarea operațiunilor de cumpărare a valutei străine de către Banca Națională a Moldovei pe piața valutară internă.

Totodată, în perioada gestionară activele interne nete s-au diminuat cu 790.6 mil. lei (43.7 la sută), ca urmare a scăderii cererilor de plăți ale Băncii Naționale a Moldovei față de bănci cu 544.6 la sută (22.5 la sută).

Banii în circulație** au crescut de la 5837.0 mil. lei în luna aprilie 2009 până la 6189.1 mil. lei în luna mai 2009. Pe parcursul perioadei analizate majorarea banilor în circulație a fost preponderent cauzată de predominarea operațiunilor de cumpărare – vânzare a valutei străine de către persoanele fizice.

* Baza monetară include banii în circulație (în afara sistemului bancar), rezervele bancare (rezervele băncilor în lei menținute în conturile corespondente la Banca Națională a Moldovei și numerarul în casele băncilor) și depozitele la vedere ale altor organizații la Banca Națională a Moldovei.

** Banii în circulație M0 reprezintă banii în numerar emiși în circulație de către Banca Națională a Moldovei, exclusiv numerarul în casele băncilor și în casa Băncii Naționale a Moldovei.

În structura bazei monetare ponderea banilor în circulație s-a majorat de la 65.7 la sută în luna aprilie până la 69.2 la sută în luna mai 2009. În același timp, cota-parte a rezervelor

băncilor s-a micșorat de la 34.3 la sută până la 30.8 la sută.

Masa monetară M2* pe parcursul perioadei gestionare s-a majorat cu 374.7 mil. lei, sau cu 2.2 la sută, până la 17383.1 mil. lei. În același timp, **masa monetară M3**** a crescut cu 608.6 mil. lei, sau cu 2.2 la sută și a constituit 28825.6 mil. lei la sfârșitul lunii mai 2009 (tabelul nr. 4).

Majorarea indicatorului

Tabelul nr. 4. Evoluția structurii masei monetare la sfârșitul perioadei (mil. lei)

	Dec. 2008	Ponderea %	Apr. 2009	Ponderea %	Mai 2009	Creșterea %	Ponderea %
MASA MONETARĂ (M3)	31680.74	100.0	28217.04	100.0	28825.63	2.2	100.0
MASA MONETARĂ (M2)	21774.06	68.7	17008.49	60.3	17383.13	2.2	60.3
BANI ÎN CIRCULAȚIE	7578.66	23.9	5837.00	20.7	6189.05	6.0	21.5
DEPOZITE LA VEDERE ÎN MONEDA NAȚIONALĂ	4030.54	12.7	3342.07	11.9	3464.19	3.7	12.0
- ale persoanelor juridice	2935.24	9.3	2445.07	8.7	2488.03	1.8	8.6
- ale persoanelor fizice	1095.30	3.4	897.00	3.2	976.16	8.8	3.4
DEPOZITE LA TERMEN ÎN MONEDA NAȚIONALĂ (inclusiv pe termen lung)	10147.99	32.0	7825.41	27.7	7726.30	-1.3	26.8
- ale persoanelor juridice	1845.82	5.8	1349.56	4.8	1385.51	2.7	4.8
- ale persoanelor fizice	8302.17	26.2	6475.85	22.9	6340.79	-2.1	22.0
DEPOZITE ÎN VALUTĂ STRĂINĂ	9906.69	31.3	11208.54	39.7	11442.50	2.1	39.7
- ale persoanelor juridice	2062.11	6.5	2484.99	8.8	2523.84	1.6	8.8
- ale persoanelor fizice	7844.58	24.8	8723.55	30.9	8918.66	2.2	30.9
INSTRUMENTELE PIEȚEI MONETARE	16.86	0.1	4.02	0.0	3.59	-10.7	0.0

M2 a fost determinată de creșterea soldului numerarului în circulație cu 352.1 mil. lei (6.0 la sută) și a celui al depozitelor în moneda națională – cu 23.0 mil. lei (0.2 la sută). Totodată, soldul instrumentelor pieței monetare s-a redus cu 0.4 mil. lei (10.7 la sută). Depozitele în valută străină (recalculate în lei) s-au majorat cu 234.0 mil. lei (2.1 la sută). Exprimate în USD, acestea au crescut cu 28.2 mil. USD, sau cu 2.8 la sută. Ponderea depozitelor în valută străină, recalculate în lei, în volumul total al masei monetare (M3) nu s-a modificat față de luna aprilie, constituind 39.7 la sută în luna mai 2009.

Rezervele internaționale nete (convertibile) ale sistemului bancar s-au majorat cu 85.2 mil. USD, totalizând 896.7 mil. USD. În structura acestora rezervele internaționale nete ale BNM au crescut cu 82.9 mil. USD, iar cele ale băncilor - cu 2.3 mil. USD.

Rezervele externe ale sistemului bancar în luna mai au însumat 1515.1 mil. USD, majorându-se cu 100.9 mil. USD față de luna aprilie 2009. **Rezervele externe ale BNM** au crescut cu 86.7 mil. USD, până la nivelul de 1188.8 mil. USD. Obligațiunile externe ale sistemului bancar au constituit 618.4 mil. USD, inclusiv ale BNM (față de FMI) – 160.1 mil. USD***.

Activele interne nete ale sistemului bancar s-au micșorat cu 272.7 mil. lei (1.4 la sută). În luna mai 2009 cererile de plăți față de Guvernul Republicii Moldova ale sistemului bancar au crescut cu 213.8 mil. lei (17.8 la sută).

* Masa monetară M2 include banii în circulație (M0), depozitele în lei moldovenești și instrumentele pieței monetare.

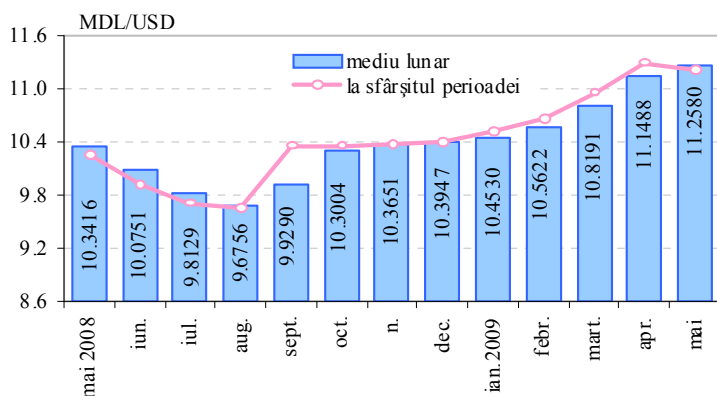
** Masa monetară M3 include masa monetară M2 și depozitele în valută străină ale rezidenților exprimate în lei moldovenești.

*** inclusiv dobânda calculată

Piața valutară

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc în raport cu dolarul SUA s-a depreciat de la 11.1488 lei moldovenești pentru 1 dolar SUA în luna aprilie până la 11.2580 lei moldovenești pentru 1 dolar SUA în luna mai 2009 (graficul nr. 10).

Graficul nr. 10. Cursul de schimb MDL/USD

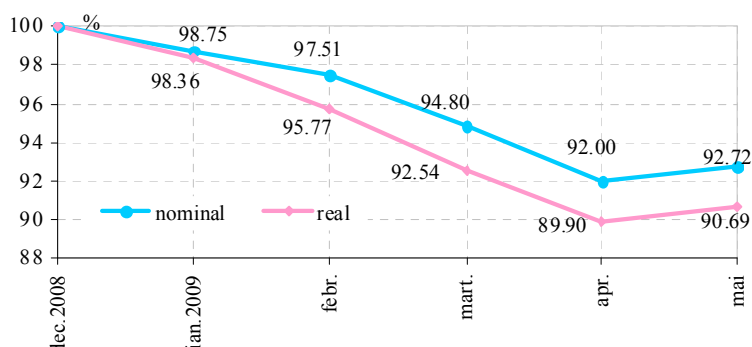
Cursul oficial al leului moldovenesc s-a apreciat de la 11.2986 lei moldovenești pentru 1 dolar SUA la începutul lunii mai 2009 până la 11.2153 lei moldovenești pentru 1 dolar SUA la finele lunii gestionare.

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc în raport cu euro s-a depreciat de la 14.7194 lei moldovenești pentru 1 euro în luna aprilie până la 15.2896 lei moldovenești pentru 1 euro în luna mai 2009. La începutul lunii

cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu euro a fost de 14.9690 MDL pentru 1 euro, iar la sfârșitul lunii – 15.5662 lei moldovenești pentru 1 euro.

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc față de rubla rusească s-a depreciat de la 0.3323 lei pentru 1 rublă rusească în luna aprilie până la 0.3506 lei pentru 1 rublă rusească în luna mai 2009. La începutul lunii gestionare cursul oficial al leului moldovenesc față de rubla rusească a constituit 0.3412 lei pentru 1 rublă rusească, iar la sfârșitul lunii – 0.3587 lei pentru 1 rubla rusească.

Graficul nr. 11. Evoluția lunară a cursului de schimb nominal și real (dec. 2008=100%) în raport cu USD

La finele lunii mai 2009 în comparație cu finele lunii decembrie 2008 leul moldovenesc în raport cu dolarul SUA s-a depreciat în termeni nominali cu 7.28 la sută (cotare indirectă*), iar în termeni reali – cu 9.31 la sută (fiind direct proporțională nivelului inflației din Republica Moldova și invers proporțională nivelului inflației din SUA (graficul nr. 11).

Volumul total de dolari SUA tranzacționați pe piața interbancară de către bănci în luna mai 2009 a constituit echivalentul a 118.78 mil. dolari SUA, diminuându-se cu 13.55 mil. dolari SUA față de luna precedentă (în luna aprilie 2009 acest indicator s-a cifrat la 132.33 mil. dolari SUA). Pe parcursul perioadei de gestiune Banca Națională a

* Dolari SUA pentru un leu moldovenesc

Moldovei a procurat pe piața interbancară 46.10 mil. dolari SUA, atunci când în luna aprilie 2009 vânzările nete ale BNM pe piața interbancară au constituit 46.26 mil. dolari SUA.

Rulajul total al tranzacțiilor de cumpărare/vânzare contra MDL a principalelor valute străine efectuate în luna mai 2009 pe piața valutară internă a însumat echivalentul a 731.2 mil. dolari SUA și s-a micșorat cu 2.5 la sută comparativ cu luna precedentă. Cumpărările contra MDL ale principalelor valute străine pe piața valutară internă au totalizat echivalentul a 372.3 mil. dolari SUA și vânzările – echivalentul a 358.9 mil. dolari SUA. Comparativ cu luna precedentă, în luna mai 2009 cumpărările contra MDL s-au majorat cu 4.5 la sută, iar vânzările s-au diminuat cu 8.9 la sută.

Din rulajul total, tranzacțiile în dolari SUA au constituit 54.7 la sută, în euro – 42.1 la sută, în ruble rusești – 2.8 la sută, în lei românești – 0.2 la sută și în hrivne ucrainene – 0.2 la sută. Comparativ cu luna aprilie 2009, în luna de raportare ponderea rulajului în euro s-a majorat cu 2.8 puncte procentuale, iar cea a rulajului în dolari SUA s-a diminuat cu 2.7 puncte procentuale.

La 31 mai 2009 stocul datoriei față de FMI a rămas la nivelul lunii precedente, constituind echivalentul a 159.57 mil. dolari SUA.

Plățile planificate pentru luna mai 2009 și efectuate în luna de gestiune de către BNM, în vederea achitării împrumuturilor acordate de către FMI, au constituit suma totală de 0.01 mil. dolari SUA, dintre care dobânda – 0.01 mil. dolari SUA.

La 31 mai 2009 stocul datoriei externe private supuse notificării la Banca Națională a Moldovei (inclusiv arieratele de dobândă) a constituit echivalentul a 1189.95* mil. dolari SUA, majorându-se cu 19.44 mil. dolari SUA în comparație cu finele lunii aprilie 2009 (echivalentul a 1170.51* mil. dolari SUA).

* Sursa DMFAS 5.3 la data de 10.06.2009. La 18.01.2009 a intrat în vigoare Legea privind reglementarea valutară Nr.62-XVI din 21.03.2008 aprobată la 18.07.2008, conform căreia în operațiunile aferente investițiilor directe, inter alia, se includ și împrumuturile/creditele pe termen lung (pentru o perioadă mai mare de 5 ani) în scopul stabilirii sau menținerii legăturilor economice durabile. Astfel, stocul la 31.05.2009 a fost diminuat cu suma creditelor menționate.